

BROJ 57-61 Jul - Novembar 2003.

EVROPA plus

GLASILO EVROPSKOG POKRETA U SRBIJI

DIGNI VISOKO RUKE

Svima nam je pomalo dosta besciljnih igara oko zadobijanja i održavanja na vlasti, ali ništa ne može da danas bude štetnije za građane Srbije od nihilizma i „dizanja ruku“ od politike i bojkota izbora motivisanih geslom „od mene ništa ne zavisi“

Piše: mr Danijel Pantić

A utentični DOS kao politička snaga koja je izbornim putem demisionirala sa vlasti Miloševića i njegov režim suštinski - pre svega, programski - odavno više ne postoji. Nije ni bio stvoren da dugo traje, već da obavi, u saradnji sa ujedinjenim frontom nevladinih organizacija, ono što je izgledalo 2000. godine kao nemoguća misija - odlazak diktatora. Od kada su pralamentarni izbori raspisani i formalno je DOS otišao u istoriju.

U toku je prestrukturiranje političke scene, pri čemu je uočljiv napor manjih stranaka da nađu formulu prelaska relativno visoko ustanovljenog izbornog cenzusa. Koliko god da ima zdravog potencijala u pročišćenju političke scene od kakofonije i nestabilnosti kojoj je doprinosila situacija sa mnogo malih i slabih stranaka (najčešće u obliku grupa pristalica jednog jakog lidera), petoprocentni cenzus pretil da na neprihvatljiv način ošteti političku reprezentativnost manjinskih, etničkih zajednica u zakonodavnom telu i sledstveno budućoj Vladi.

Tokom procesa prestrukturiranja srpske političke scene, **izdvojila su se tri pola** okupljanja post-oktobarskih snaga: desni oko DSS, desni centar oko G17+ (u neobičnoj kombinaciji sa SDP) i levi centar oko DS (sa GSS i DC). Ostaje da partije iznova steknu legitimitet na parlamentarnim izborima i provere svoju realnu političku snagu potkrepljenu stepenom podrške u narodu. Pri tome se ne sme gubiti iz vida zalet SRS, koja se tokom predsedničkih izbora nametnula kao opoziciona stranka koja uspešno jaše na talasu socijalnog nezadovoljstva prouzrokovanog siromaštvom, koje proističe iz sve veće nezaposlenosti. Otpor je konačno i formalno prerastao u partiju, nudeći sveže ideje i pristup biračkom telu, uz nedoumice oko svog stvarnog izbornog potencijala.

Politička Srbija između opet propalih predsedničkih i predstojećih parlamentarnih izbora bitiče u institucionalnoj praznini. Mnoga pitanja su nejasna i u suštini proističu iz nedostatka modernog ustava, koji bi postavio čvrsta pravila političkog ponašanja i modela ustrojstva demokratske vlade.

Ko će da dodeli mandat za sastav Vlade predstavniku partije koja dobije najviše glasova? Ko će da raspiše nove predsedničke izbore? Norme važećeg Ustava ne daju odgovor na ova važna pitanja i mnogo će političke mudrosti, strpljenja i međusobno demonstrirane dobre volje biti potrebno, pre svega među pobedničkim partijama na predstojećim izborima, kako bi se našli putevi ka efektuiranju relegitimizacije institucija izvršne vlasti.

Partijama kao najmoćnijim učesnicama političkog života u društvima koja su tek isplivala iz voda autokratije, dozvoljeno je, de facto, mnogo toga, pogotovo kada **ne postoje nove institucije, zakoni i pravila**, kao ni dovoljno agilno civilno društvo i javno mnjenje sposobno da ih zauzda i od njih iznudi snažnu aktivnost u smeru akcija od opšteg interesa. *(Nastavak na strani 3 ☞)*
(Autor je generalni sekretar EPuS)

SCG na putu u evropske integracije Zadatak za Parlament?

Misija OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori i Evropski pokret u Srbiji zajednički su organizovali konferenciju „Srbija i Crna Gora na putu u Evropske integracije: Zadatak za Parlament?“, održanu 10. i 11. jula 2003. godine sa namerom da se istaknu uslovi koje je potrebno ispuniti za integrisanje u evropsku zajednicu i ulogu parlamenta u tom procesu

Nebojša Milenković

Među učesnicima konferencije bilo je 30 poslanika Skupštine Srbije i Crne Gore, Skupštine Republike Crne Gore i Narodne skupštine Republike Srbije, kao i predstavnici vlada dveju republika i Saveta ministara državne zajednice. Skupu su prisustvovali i predstavnici nekoliko međunarodnih organizacija, uključujući Savet Evrope, Delegaciju Evropske komisije i Evropsku agenciju za rekonstrukciju.

ITALIJANSKA VIZA: Konferenciju je otvorio ambasador Mauricio Masari, šef Misije OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori, naglašavajući značaj uloge Parlamenta u procesu evropske integracije, kako kroz učešće u zakonodavstvu, tako i kroz nadzor nad izvršnom vlasti. „Važno

PODRŠKA: „Italija će, kao predsedavajući EU, uložiti maksimalne napore da ubrza integrisanje Srbije i Crne Gore u evropsku porodicu“, Đovani Karačolo di Vietri

Branko Lukovac, ministar za međunarodne ekonomske odnose Srbije i Crne Gore izrazio je spremnost ministarstva da bliže sarađuje sa parlamentima i drugim institucijama, kako na nivou država članica, tako i na nivou državne zajednice. On je ukazao na mnoštvo izazova koji predstoje na putu za integraciju u Evropsku uniju. Oni obuhvataju složene reforme i transformacije, uspostavljanje institucija, potrebu da se prevaziđe nasleđe prošlosti, obnovi infrastruktura, izgradi tržišno orjentisana privreda i definiše svobuhvatni i jasan status državne zajednice.

„Prevazilaženje ovih prepreka leži u jačanju uloge i nadležnosti državne zajednice Srbije i Crne Gore i postizanju bolje koordinacije među državama članicama. Evropska komisija će početi sa izradom Studije izvodljivosti, a trenutno se procenjuju mogućnosti državne zajednice Srbije i Crne Gore da se uključi u pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj

NEDOPUSTIVO: „Ne sme se nikako dopustiti da politička pripadnost ili politički sukobi podrivaju nacionalni konsenzus“, Mauricio Masari

je ne dopustiti da politička pripadnost ili politički sukobi podrivaju nacionalni konsenzus“, naglasio je u svom izlaganju ambasador Masari.

Milorad Drijević, potpredsednik Skupštine Srbije i Crne Gore istakao je značaj evropske integracije za državnu zajednicu, jer se integrisanjem u Evropu obezbeđuju uslovi za postizanje prosperiteta, stabilnosti i bezbednosti. „Samo snažan i efikasan parlament može doprieti integraciji, jer taj proces zahteva donošenje niza zakonodavnih reformi. Pored toga, da bi se ispunili uslovi ‘aquis communautaire’ potrebno je osnažiti kadrovsku strukturu parlamenta i njegovih odbora i omogućiti stručno usavršavanje“, dodao je on.

Na preporuke solunskog Samita i značajnu podršku koju je samit pružio evropskoj orijentaciji zapadnog Balkana podsetio je Nj.E. Đovani Karačolo di Vietri, ambasador Republike Italije. „Italija će, kao predsedavajući EU, uložiti maksimalne napore da sprovede konkretne akcije u tom pravcu i tako ubrza integrisanje Srbije i Crne Gore u evropsku porodicu“, dodao je ambasador di Vietri.

ISKUSTVO: „Iskustva drugih zemalja kandidata za ulazak u EU pokazuju da jačanje parlamenta ima ključnu ulogu u procesu integracije“, Džefri Baret

Uniji“, zaključio je Lukovac.

POSLE SOLUNA: Panel diskusiju koja je usledila otvorio je Ambasador Džefri Baret, šef Delegacije Evropske komisije u Beogradu. On se osvrnuo na solunski Samit i na potrebu za usaglašenim Akcionim planom vlada i skupština državne zajednice. „Solunska Deklaracija sama po sebi predstavlja detaljan plan za region u njegovom napredovanju ka članstvu u EU. Evropska komisija posebno će uzeti u obzir stanje institucija, angažovanost vlada i političku podršku integraciji. Komparativna iskustva drugih zemalja kandidata za ulazak u EU pokazuju da jačanje parlamenta ima ključnu ulogu u procesu integracija“, zaključio je Baret.

Ana Trbović, pomoćnik ministra u Ministarstvu za ekonomske odnose sa inostranstvom Republike Srbije, govorila je o implikacijama koje za SCG može imati pridruživanje EU u „post-solunskom periodu“. Tu se podrazumeva tehnička pomoć (tj. pokretanje programa EU koji su ranije bili dostupni samo državama kandidatima), kao i veća finansijska pomoć EU.

„Vlada Republike Srbije, a posebno Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom, preduzelo je posebne korake na putu za integraciju u EU. U tom smislu, Ministarstvo je već pripremlilo analizu efekata Sporazuma o asocijaciji i pridruživanju, razvilo plan obuke državnih službenika, pokrenulo izradu Ak-

SRBIJA: „Vlada Republike Srbije, a posebno Ministarstvo za ekonomske odnose sa inostranstvom, preduzelo je posebne korake na putu za integraciju u EU“, Ana Trbović

cionog plana za harmonizaciju zakona Srbije sa „acquis communautaire“, pripremlilo strategiju upoznavanja sa EU i, najzad, počelo sa njenim sprovođenjem kroz obrazovne i informativne aktivnosti, kao, na primer, izdavanje brošure o problematici EU namenjene državnim službenicima“, navela je Trbović.

Ona je naglasila da je uloga Parlamenta u tome da osigura da svi zakoni budu doneti u skladu sa acquis-om, kao i da vrši nadzor nad vladom i obezbedi konsenzus u vezi sa integracijom u Evropsku uniju. Konačno, istakla je i važnost interparlamentarne saradnje, kako sa članovima parlamenta država članica EU, tako i sa Evropskim parlamentom i unutar regiona.

Igor Martinović, savetnik za evropske integracije u Ministarstvu za ekonomske odnose sa inostranst-

(→ Nastavak sa strane 1)

Glasanje u modi

Glasiati postaje opet moderno, jer se zemlja osnažuje kada stekne kompletirane institucije čiji su predstavnici imaju demokratski legitimitet i kao takvi spremni su za izazove unutrašnje, ali i spoljne politike

Odluka post-autoritarnе situacije jeste potencijalna opasnost da će vladajuće partije koristiti institucionalni vakuum i proširiti se, u obliku oligopolske hobotnice, uzduž i popreko državnih institucija, primarno u onim institucijama koje raspolažu represivnim mehanizmima vlasti. Treba se zato ponovo prisettiti oprobanoг mehanizma ustavne podele vlasti. Propušteno je pravo vreme za promenu i danas važećeg Ustava Srbije (koга je jednpartijska skupština donela pre 13 godina), koji to jeste jer jednostavno nije stavljen van snage početkom 2001. odlukom skupštinske većine autentičnog i tada jedinstvenog DOS-a.

Ustav Republike Srbije ovakav kakav je poznaje sistem podele vlasti, a to da projektovane institucije nisu demokratski funkcionalne u cezarističkim i ratnim uslovima protekle decenije jasno je samo po sebi. Podsetimo se da su to u domenu izvršne vlasti: Predsednik Republike, uz Vladu koju formira i kontrolišе poslanička većina u Narodnoj Skupštini.

IZLAZ: Ukoliko želimo u Evropsku uniju, ne zaboravimo da Srbija mora da dobije i demokratski izabranog predsednika. Suočeni sa gorkim iskustvom trostruke propasti predsedničkih izbora, izlaz koji vodi ka kompletiranju institucija leži ili u izmeni pravila za izbor predsednika, ukoliko do promene Ustava ne dođe, odnosno ukoliko će i po novom Ustavu on biti biran direktno od strane građana, ili u promeni sistema u kome se vlast koncentriše u zakonodavnom telu koje je nadležno i za izbor predsednika i same Vlade. Kompletiranje institucija je potrebno ne samo zbog zadovoljenja evropskih kriterijuma iz Kopenhagena koji govore o stabilnosti demokratskih institucija onih evropskih zemalja koje imaju pretenzije na članstvo u EU, već zbog nas samih - građana Srbije i potrebe da izvršna vlast bude uravnotežena i institucionalno kontinuirano kontrolisana.

Svima nam je pomalo dosta besciljnih igara oko zadobijanja i održavanja na vlasti, ali ništa ne može da danas bude štetnije za građane Srbije od nihilizma i “dizanja ruku” od politike i bojkota izbora motivisanih geslom “od mene ništa ne zavisi”. Glasati postaje opet moderno, jer se zemlja osnažuje kada stekne kompletirane institucije čiji su predstavnici imaju demokratski legitimitet i kao takvi spremni su za izazove unutrašnje, ali i spoljne politike. Što je građanin mlađi, izlazak na izbore za njega je važniji, jer tako uzima učešće u odlučivanju o svojoj neposrednoj, ali i daljoj budućnosti. Izazova pred nacijom je mnogo. Za građane nije prihvatljivo da se nerešeni problemi gomilaju. Moramo da budemo brzi i efikasni - suviše vremena smo već izgubili tokom protekle decenije, ali i u proteklih 18 meseci. U trećem milenijumu pobeđuju narodi koji imaju dobre lidere, kojima se veruje kako kod kuće, tako i u inostranstvu.

POZIV: Politička stabilnost i demokratski legitimitet svih institucija su želja mnogih građana Srbije, koju sa nama deli i međunarodna zajednica. Na izborima to mora da postane i jasno artikulisan zahtev domaćoj političkoj klasi. Parlamentarni izbori neće propasti zbog eventualnog, slabog odziva građana, ali će nova Vlada, a samim tim i država, svakako biti snažniji ukoliko se na biračkim mestima 28. decembra pojavi što više građana.

Građani sa svoje strane očekuju da partije izađu pred njih sa jasnim programskim ciljevima i objasne kako nameravaju da ih ostvare. Evropski pokret u Srbiji poziva političke partije da u svoje programe uvrste što jasniji opis aktivnosti, koje će preduzeti u pravcu poboljšanja odnosa Srbije sa EU, kako bi se prevazišla sadašnja situacija u kojoj smo na samom začelju zemalja koje učestvuju u Procesu stabilizacije i pridruživanja i ubrzala naša integracija u evropske strukture.

Pozivamo sve građane da glasaju i izaberu svoju novu Narodnu Skupštinu 28. decembra 2003! Nadamo se ishodu povoljnom za evropsku budućnost Srbije.

CRNA GORA: „Glavni cilj Crne Gore nije samo integracija u EU, već i sprovođenje potrebnih reformi od kojih bi društvo kao celina imalo koristi“, Igor Martinović

nisanje Parlamenta SCG neadekvatno njegovim ovlašćenjima, kao i teškoće u vezi sa usaglašavanjem privreda dveju država. U odgovoru na komentare poslanika o tome da odnosi između Srbije i Crne Gore koče izgleda za integraciju u EU, Ambasador Barret je naglasio da komisija smatra da je Zajednica SCG glavni pregovarač sa EU.

ISKUSTVA OKRUŽENJA: Zita Gurmai, član Odbora za evropske integracije Narodne skupštine Mađarske, predstavila je postupak evropske integracije iz perspektive parlamenta. Ona je opisala put kojim je Mađarska prošla ka članstvu u EU i objasnila ulogu Odbora. Ovaj odbor je osnovan je 1992. za sprovođenje aktivnosti vezanih za proces pridruživanja EU. Status stalnog odbora stekao je 1994. godine i trenutno je nadležan za niz oblasti, uključujući harmonizaciju pravosuđa (usklađivanje propisa), kao i za verifikovanje da su svi zakoni usklađeni sa zakonima EU i neposredno praćenje pregovora o pridruživanju.

Usvajanje zajedničke izjave o pitanjima vezanim za evropsku integraciju, koju je potpisalo šest parlamentarnih stranaka septembra 2000. godine pokazalo se kao presudni korak ka ulasku u EU, pošto je njime potvrđen nacionalni konsenzus o integraciji u EU. Pored toga, mađarski Parlament je aktivan u organizovanju javnih debata o procesu pridruživanja. Ove debate značajno doprinose podizanju svesti građana o potrebi učlanjenja u EU.

Gurmai se takođe osvrnula na ulogu koju nacionalni parlamenti imaju u sadašnjoj strukturi EU, kao i na način na koji bi se njihovo učešće moglo povećati. Ona je istakla još jednom da će Mađarska nastaviti da podržava evropsku orijentisanost Srbije i Crne Gore i naglasila važnost pokretanja razgovora o neophodnim reformama. Ona je posebno ukazala na dužinu trajanja procesa pridruživanja, s obzirom na to da se „acquis communautaire“ sastoji od 31 poglavlja, od kojih svako zahteva posebne i detaljne tehničke pregovore po individualnim sektorima.

Jelko Kacin, predsednik Odbora za međunarodne odnose Narodne skupštine Republike Slovenije, otvorio je drugi dan rada raspravom o putu Slovenije ka članstvu u Evropskoj uniji, naglašavajući ulogu Parlamenta u ovom procesu. On je objasnio zakonodavne zadatke i ustavne promene koje je slovenački parlament sproveo u procesu harmonizacije svog zakonodavnog sistema sa „acquis communautaire“.

Kacin je takođe naglasio značaj nacionalnog konsenzusa o pristupanju EU, što je u Sloveniji formulisano u vidu parlamentarne deklaracije čime je obezbeđen kontinuitet bez obzira na promene u vlasti. Svaka pregovaračka pozicija je morala da bude ratifikovana u Skupštini pre nego što je Vlada mogla da deluje u određenoj oblasti.

Članovi Vlade su redovno izveštavali Skupštinu o brzini i postignutim rezultatima u procesu pridruživanja i ovo je pomoglo jačanju pregovaračke pozicije Slovenije. On je podsetio učesnike da je Sloveniji bilo potrebno četrnaest godina (1990 - 2004) da uđe u EU, što se može smatrati „kratkim periodom“. Kacin je, konačno, istakao da, prema iskustvu Slovenije, svaka integracija zahteva dugoročnu viziju i strategiju.

vom i evropske integracije Republike Crne Gore, izneo je plan o uspostavljanju odeljenja za evropske integracije u svim ministarstvima te republike. „Glavni cilj Crne Gore nije samo integracija u EU, već i sprovođenje potrebnih reformi od kojih bi društvo kao celina imalo koristi“, istakao je gospodin Martinović.

Maja Kovačević, tadašnji šef Kancelarije za evropske integracije Srbije i Crne Gore, govorila je o ključnoj važnosti vanparlamentarne saradnje u procesu evropskih integracija. „Na regionalnom nivou jugoistočne Evrope, najveći napredak je zabeležen u poslednje dve godine. Osim toga, saradnja sa drugim, budućim članicama iz centralne Evrope je važna zbog mogućnosti korišćenja njihovih iskustava o priključivanju EU“, dodala je ona.

Zaključci diskusije su se usredsredili na različite prepreke na putu za integraciju u okolnostima trenutne političke situacije. Potencijalne prepreke na koje su ukazali poslanici obuhvataju odsustvo političkog konsenzusa, nedostatak saradnje između državne zajednice i država članica, funkcionisanje Parlamenta SCG

Zaključci

Konferencija je zaključena spisikom od osam preporuka:

1. Postizanje društvenog i političkog konsenzusa o tome da je integracija u EU nacionalni prioritet. To zahteva decentralizovani pristup kako na nivou država članica tako i na nivou državne zajednice i iziskuje usvajanje deklaracije o pridruživanju EU u sva tri Parlamenta koja ne bi odražavala politiku nijedne partije pojedinačno;
2. Uspostavljanje efikasnog dijaloga između parlamenta i odgovarajućih ministarstava nadležnih za politiku evropske integracije, čime bi se obezbedio parlamentarni nadzor i saradnja u vezi sa pitanjima koja se tiču EU;
3. Formiranje Odbora za evropske integracije u sva tri parlamenta;
4. Jasno definisanje njihovih zadataka i strategija. Imenovanje članova odbora i obezbeđivanje sredstava dovoljnih za njihov efikasan i brz rad;
5. Razvijanje institucionalnih kapaciteta državne zajednice u cilju brže integracije u evropsku zajednicu i postizanja efikasne koordinacije između parlamenata Srbije i Crne Gore (na primer, stvaranje institucionalnih veza između odbora za evropske integracije);
6. Rad na jačanju kapaciteta parlamentarnih institucija relevantnih za proces evropske integracije;
7. Uspostavljanje interparlamentarne saradnje sa susednim i zemljama zapadnog Balkana (proces saradnje u jugoistočnoj Evropi, SCEEP);
8. Stvaranje stalnih veza i uspostavljanje stalne komunikacije sa civilnim sektorom i medijima;

„Vojnici“ za radnim stolom

Ulaskom SCG u Savet Evrope dat je konačan podsticaj uvođenju civilne službe, tako da prigovarači savesti u našoj zemlji konačno mogu da odahnu - kasarne ih neće videti

Ivan Sekulović

Konačno - u SCG je krajem avgusta doneta uredba o civilnoj službi, tačnije „Uredba o izmenama i dopunama Uredbe o vršenju vojne obaveze“. Njen smisao je u tome da vojni obveznici, ukoliko to ne žele, ne moraju da idu u kasarnu. Zato je pravi naziv „civilna služba“, a ne „civilno služenje vojnog roka“. Tako je sada „dug otadžbini“ moguće, umesto služenjem vojnog roka, odužiti obavljanjem posla koji se ne kosi sa pacifističkim, religioznim i sličnim shvatanjima vojnih obveznika.

PRIGOVOR SAVESTI: Pravo na prigovor savesti je jedno od osnovnih ljudskih prava. Ono proističe iz Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i Evropske konvencije o ljudskim pravima. Primera radi, u preporuci R(87) 8 Saveta Evrope kaže se: „Svaka osoba koja podleže vojnoj obavezi, a koja, zbog razloga savesti, odbija da bude uključena u upotrebu oružja, mora da ima pravo da bude oslobođena takve dužnosti... Takva lica mogu biti pozvana da služe alternativnu civilnu službu“.

Slične formulacije nalaze se i u preporuci 1518 i rezoluciji 337 Saveta. SCG se, samim prijemom u Savet Evrope, obavezala na uvođenje civilne službe u roku od dve godine. To podrazumeva donošenje novog zakona o vojsci i posebnog zakona o civilnoj službi. U suprotnom, prigovarači savesti moći će da se obrate Evropskom sudu u Strazburu.

Prigovor savesti kao pravna kategorija uveden je Ustavom SRJ, a to rešenje je preuzeto i Ustavnom poveljom Srbije i Crne Gore. Prigovor savesti konkretnije je regulisan Zakonom o VSCG, a predviđa ga i Povelja o ljudskim pravima SCG. Do nedavno, u našoj zemlji prigovor savesti nije dovodio do civilne službe, već do „civilnog služenja vojnog roka“, tj. do služenja vojnog roka u kasarni, ali bez oružja, ili u vojnim ustanovama Karađorđevo, Dedinje, Morava, Tara i Boka.

ODZIV: U našoj zemlji se do sada samo 0,04 odsto regruta godišnje pozivalo na ovaj prethodni „prigovor savesti“

Skandinavska tolerancija

Prigovor savesti kao savremeni pravni institut nastao je u skandinavskim zemljama početkom dvadesetog veka, a zatim je prihvaćen i u Velikoj Britaniji i Holandiji. Danas ovo pravo u praksi priznaju sve evropske zemlje, osim Belorusije i Albanije. U Sloveniji i Hrvatskoj se čak četrdeset odsto regruta godišnje odluči za civilnu službu. Slovenija uskoro uvodi profesionalnu vojsku (nekoliko meseci pre prvobitnog plana), Rumunija će uskoro uvesti poluprofesionalnu vojsku, koja će biti popunjavana volonterima, 2005. će svoju vojsku profesionalizovati Mađarska (u kojoj do tada u vojsku neće biti pozivani studenti, zaposleni ili oni koji imaju dete!), a 2007. Hrvatska. Profesionalnu vojsku već imaju SAD, Velika Britanija, Francuska, Holandija, Belgija, Irska, a od ove godine i Španija.

Regrutu koji zbog verskih i drugih razloga savesti nije želeo da služi vojni rok pod oružjem, vojni rok je trajao trinaest meseci. Ovo rešenje, usvojeno u januaru 2002. godine, predstavljalo je zaobilaznje predloga Komiteta pravnika za ljudska prava, kojim bi bila uvedena civilna služba kakva postoji u svetu, kao služenje van svih vojnih institucija. U našoj zemlji se (do sada) samo 0,04 odsto regruta godišnje pozivalo na ovaj naš „prigovor savesti“.

ŠTA PREDVIĐA UREDBA: Uredba predviđa niz prilično liberalnih rešenja. Prigovor savesti će moći da bude stavljen u bilo kom trenutku do odlaska u vojsku, čak i u toku prve trećine služenja vojnog roka. Nadležni vojni odsek dužan je da uz poziv za regrutovanje dostavi vojnom obvezniku i obaveštenje o pravu građana na prigovor savesti i zakonskim rešenjima za njegovo ostvarivanje. O zahtevu odlučuje komisija

sastavljena od psihologa, teologa, lekara i dva predstavnika vojnog odseka.

Civilna služba traje trinaest meseci, što je određeno prema dužini vojnog roka od (zvanično i dalje) devet meseci. Vojni rok bez oružja predviđen je i ovom uredbom, traje koliko i civilna služba i služi se na način koji smo u tekstu već opisali. Eventualno skraćenje trajanja vojnog roka, koje se očekuje sledeće godine sa donošenjem novog

ANKETA: Čak osamdeset odsto ispitanika smatralo je da mladići koji budu bili u civilnoj službi neće ništa izgubiti propuštanjem vojne obuke

pravilu) u prebivalištu prigovarača savesti (po mogućstvu na teritoriji opštine prebivališta), koji ima radno vreme od osam sati dnevno, a ostatak dana je slobodno vreme. Vikend bi trebalo da bude slobodan, ali to zavisi od rasporeda radnog vremena organizacije u kojoj se služi.

Obrazovanje, samo po sebi, nije automatska olakšica, već će ono neminovno predstavljati faktičku prednost u smislu izlaženja u susret praktičnim i realnim potrebama ustanova. Pravo na civilnu službu uskraćuje se licima koja poseduju dozvolu za nošenje ili držanje oružja ili su u poslednje tri godine podnela zahtev za držanje oružja, koja su u poslednje tri godine pravosnažno osuđivana za krivično delo ili prekršaje sa elementima nasilja, koja su članovi lovačkog ili streljačkog društva ili se bave prodajom i prepravkom oružja i municije.

EUDUKACIJA: EU info point, Evropski biro za prigovor savesti, Evropski pokret u Srbiji i Omladinski savet Beograda organizovali su krajem jula i početkom avgusta akciju promovisanja civilne službe i prava na prigovor savesti. EU info point, koji je bio sedište čitave akcije, je informacioni centar Doma omladine o Evropskoj uniji, osnovan u partnerstvu sa Evropskim pokretom u Srbiji, i njegov osnovni cilj je obaveštavanje građana o Uniji i putu evropske integracije SCG, ali i o standardima koje treba ispuniti da bismo se jednog dana uspešno uklopili u tu zajednicu.

Među standarde svakako jedno od najviših mesta zauzima i pravo na prigovor savesti. Građanima se tako daje prilika da se upoznaju sa kulturom življenja u Uniji na svim nivoima, kaže Vladimir Đorđević, projekt menadžer EU info point-a. „S obzirom na probleme u funkcionisanju saveznog parlamenta i ostalih nivoa vlasti, veoma sam zadovoljan što će uredba o civilnoj službi biti doneta u ovakvom obliku“, rekao je tih dana Igor Seke, predstavnik Evropskog biroa za prigovor savesti, koji je bio član komisije za izradu uredbe, na poziv Ministarstva odbrane.

Uredba je morala da bude usklađena sa Zakonom o vojsci, koji, opet, nije usklađen sa Ustavnom poveljom. Mi smo izvukli maksimum pravnih mogućnosti za njeno donošenje, ističe Seke i dodaje da ovo predstavlja prvi korak koji je važno učiniti, dok će novi zakon o vojsci verovatno dodatno da poboljša mnoge stvari.

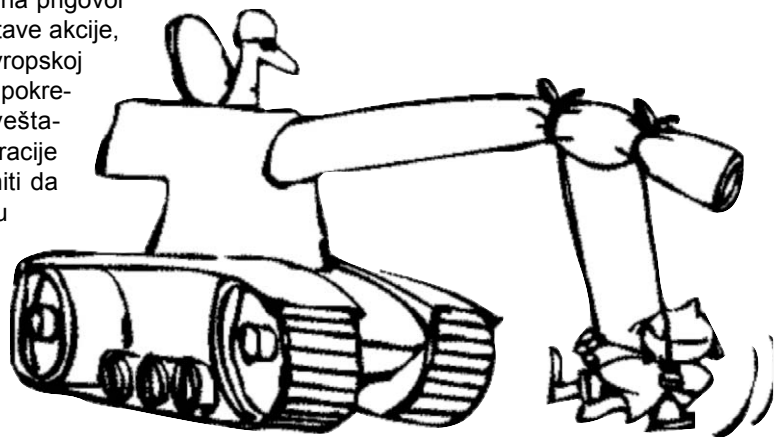
Važno je naglasiti da prigovor savesti mora da proizađe iz ubeđenja, koja mogu biti, prema opšteprihvaćenim kriterijumima, lične, religijske, moralne i slične prirode. Pravo koje se uvodi zahteva utemeljeno obrazloženje, jer se ne radi o automatskom pravu na civilnu službu. Dakle, „Mrzi me da idem u vojsku“ ili „Ne mogu da ustajem tako rano“ neće biti uvaženi kao razlozi, već će to biti izjave poput „Moja ubeđenja se protive vojnoj obuci, jer bih tokom nje bio obučavan za upotrebu oružja“ ili „Verujem da bih društvu bio korisniji radeći na humanitarnim poslovima“, naglasio je Seke.

Interesovanje za akciju je bilo veliko, uglavnom su dolazili studenti i fakultetski obrazovani ljudi. Prema rezultatima ankete koja je bila otvorena za posetioce EU info point-a, ogromna većina ispitanika u potpunosti podržava uvođenje civilne službe. Čak osamdeset odsto posetilaca smatra da mladići koji budu bili u civilnoj službi neće ništa izgubiti propuštanjem vojne obuke. Mali broj misli da mladići postaju zreliji posle vojske, a većina misli da je služenje vojnog roka mera državne prisile. Za one koji izaberu civilnu službu jedni kažu da su to inteligentni i civilizovani ljudi modernih shvatanja, dok ih „suprotna“ strana ocenjuje kao kukavice i hohštaplere.

zakona o vojsci, sigurno će „povući“ i skraćenje civilne službe, koja će u početku (a moguće i prema novom zakonu) trajati za trećinu duže od vojnog roka.

Civilna služba je moguća u civilnim ustanovama od javnog interesa, kao što su zdravstvene ustanove, zavodi za rehabilitaciju invalida, opštespasilačke i humanitarne organizacije (Crveni krst) itd. Prigovarači mogu da biraju mesto službe u skladu sa svojim obrazovanjem, opredeljenjem i interesovanjem. Naravno, mogućnost izbora diktirana je realnim potrebama ustanova, tako da neće biti „izmišljanja“ novih radnih mesta specijalno za prigovarače.

Ustanova koja je izabrana mora da bude na spisku ustanova koje su uopšte predviđene za to, prema ugovorima koje će Ministarstvo odbrane zaključiti sa njima. Verovatno je da će „u ponudi“ biti vrlo širok dijapazon ustanova. Mesto službe je (po

HEJ SLOVENI: U Sloveniji i Hrvatskoj se čak četrdeset odsto regruta godišnje odluči za civilnu službu

Parlamentarna saradnja SCG i Albanije Preko Balkana u Evropu

U sklopu regionalne saradnje, kao logičnog puta ka članstvu u Evropskoj uniji, pominje se i mogućnost stvaranja balkanske parlamentarne unije

EVROPA Plus

Evropski pokret u Srbiji je u julu bio domaćin albanskoj parlamentarnoj delegaciji koja je u Beogradu boravila u trodnevnoj uzvratnoj poseti u okviru projekta Pakta za stabilnost „Parlamentarna praksa Istok-Zapad“, pod pokroviteljstvom „Ist-Vest“ instituta iz Amsterdama.

Prema rečima Dragana Lakićevića, projekt menadžera Foruma za etničke odnose i potpredsednika EPuS, cilj ovog trogodišnjeg projekta je poboljšanje rada parlamenata i uključivanje civilnog društva u zakonodavnu praksu, čemu se teži u delu projekta pod nazivom „Građani i zakonodavstvo“.

Pored EPuS, u ovome aktivno učestvuju i druge nevladine organizacije: Komitet pravnika za ljudska prava, Centar za politička istraživanja, Centar za etničke odnose i Transparency International. Ove organizacije oformile su ekspertske tim koji pomaže pri izradi nacrtu zakona, što predstavlja neformalni način razmene iskustva nevladinih organizacija i parlamenta. Deo projekta predstavlja i razmena parlamentarnih delegacija, a kao zemlja sa kojom će se uspostaviti tešnja saradnja na ovim pitanjima izabrana je Albanija.

Srpska delegacija boravila je u junu u Tirani, gde se sastala sa albanskim ministrom za zaštitu životne sredine, potpredsednikom odbora za unutrašnje poslove i predsednikom odbora za ljudska prava albanskog parlamenta.

USKORO UGOVOR O SLOBODNOJ TRGOVINI: U sastavu albanske delegacije, pored članova parlamenta, bili su i predstavnici pet nevladinih organizacija iz Albanije. Gosti iz Albanije u Beogradu su razgovarali sa Bojanom Pajtićem, Natašom Milojević, Sinišom Mitrovićem i Vesnom Marković u republičkoj Skupštini, a u Skupštini Srbije i Crne Gore sa Ljiljanom Čolić, Radetom Pricom i Borivojem Mijatovićem.

Sa srpsko-crnogorskim kolegama razgovaralo se o potpisivanju sporazuma o slobodnoj trgovini između naših zemalja, o ekonomskoj saradnji i izgradnji civilnog društva, kaže Makbule Čečo, potpredsednica skupštine Albanije. „Logično je da zbog pristupanja Evropskoj uniji zemlje našeg regiona teže razvijanju bilateralnih odnosa i regionalnoj saradnji“, ističe Čečo i dodaje da je ovo samo jedna od preko pedeset regionalnih inicijativa u kojima učestvuju i Albanija i Srbija i Crna Gora.

Uprkos činjenici da je trgovinska razmena između dve zemlje još uvek na niskom nivou i da je prošle godine, prema nezvaničnim podacima, iznosila svega sedam miliona dolara, Čečo kaže da su kontakti u poslednjem periodu intenzivirani i da je u prvih šest meseci ove godine razmenjeno čak dvanaest poseta visokih državnih zvaničnika između Albanije i SCG.

Albanski i srpski zvaničnici slažu se da treba osnažiti konkretnu saradnju u regionu i stvoriti neku vrstu balkanske parlamentarne unije. Sve ovo govori da se Balkan odlučno kreće ka učvršćivanju demokratije i borbi protiv organizovanog kriminala, stvarajući mir, stabilnost i nove vrednosti, zaključila je Čečo.

ALBANIJA GLASALA ZA NAŠ PRIJEM: „Odnosi između Albanije i Srbije i Crne Gore u poslednjih nekoliko godina doživljavaju neprekidan razvoj“, istakao je Petro Koči, poslanik i bivši ministar unutrašnjih poslova Albanije i to ilustrirao činjenicom da je ove godine albanska delegacija u Savetu Evrope, koju je on predvodio, dala svoj glas za prijem SCG u tu organizaciju. Postoji mnogo razloga za saradnju između naših dveju zemalja: mirno rešavanje otvorenih pitanja u regionu, razvoj bilateralnih odnosa, mir i stabilnost i evropske integracije, smatra Koči i napominje da je uloga parlamenata u tome veoma bitna. Parlamenti Albanije i Srbije i Crne Gore treba što pre da usvoje ugovor o slobodnoj trgovini i ugovor o međusobnom priznavanju univerzitetskih diploma, kao i da uvedu blaži vizni režim između naše dve države, poručio je Koči.

RAZVOJ: „Odnosi između Albanije i Srbije i Crne Gore u poslednjih nekoliko godina doživljavaju neprekidan razvoj“, Petro Koči

LOGIKA: „Logično je da zbog pristupanja Evropskoj uniji zemlje našeg regiona teže razvijanju bilateralnih odnosa i regionalnoj saradnji“, Makbule Čečo

Što se tiče viznog režima, Mediju ističe da sa albanske strane u tom pogledu problem postoji samo sa Srbijom, jer se sa Crnom Gorom i Kosovom to pitanje ne postavlja. Albanski zvaničnici se zalažu za integraciju Kosova u Evropsku uniju i uključivanje predstavnika kosovskih privremenih institucija u delegaciju Kosova u Solunu smatraju dobrim znakom. Mediju je dodao da je veoma zadovoljan što je tokom posete Beogradu imao priliku da se sretne i razgovara sa brojnim albanskim privrednicima koji su poslom došli u našu zemlju.

PORUKE IZ SOLUNA: Zaključci Solunskog samita koji se tiču našeg regiona veoma su važni. Oni stavljaju akcenat na regionalnu saradnju, zaštitu manjina i borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, rekao je Fatmi Mediju, predsednik Odbora za evropske integracije i Pakt za stabilnost albanskog parlamenta. On je izrazio uverenje da će ugovor o slobodnoj trgovini između Albanije i Srbije i Crne Gore biti potpisan do kraja ove godine.

Što se tiče viznog režima, Mediju ističe da sa albanske strane u tom pogledu problem postoji samo sa Srbijom, jer se sa Crnom Gorom i Kosovom to pitanje ne postavlja. Albanski zvaničnici se zalažu za integraciju Kosova u Evropsku uniju i uključivanje predstavnika kosovskih privremenih institucija u delegaciju Kosova u Solunu smatraju dobrim znakom. Mediju je dodao da je veoma zadovoljan što je tokom posete Beogradu imao priliku da se sretne i razgovara sa brojnim albanskim privrednicima koji su poslom došli u našu zemlju.

Solunski samit

Lopta je u našem dvorištu

Da li će zemlje zapadnog Balkana biti uspešne u novoj eri saradnje sa Evropskom unijom u duhu „partnerstva“ proklamovanog u Solunu?

Ivan Sekulović

Uprkos tome što je očigledno da su Bugarska i Rumunija, dobivši trostruko veću pomoć od zemalja zapadnog Balkana na samitu u Solunu, dodatno „odskočile“ ka članstvu u Evropskoj uniji u odnosu na nas, moguće je da u dogledno vreme status pred-pristupajućeg kandidata bez pregovora, kakav za sada ima jedino Turska, bude proširen i na države ovog regiona. Da bi pomogle razvoj u tom pravcu, zemlje zapadnog Balkana moraju dvostruko snažnije da rade na sprovođenju reformi i započnu izradu regionalne strategije integracije, zaključeno je na dvodnevnoj međunarodnoj konferenciji „EU i Balkan: Šta posle Soluna?“, u organizaciji Evropskog pokreta u Srbiji i fondacije Fridrih Ebert.

Prema rečima Danijela Pantića, generalnog sekretara EPuS, ova konferencija je sastavni deo istraživačkog projekta EPuS „Srbija i Crna Gora na putu ka EU“, koji se odvija uz podršku Evropske komisije. On je podsetio na saopštenje EPuS u kojem se upozorava da vlasti u SCG moraju da udvostruče napore za pridruživanje Uniji, posebno u sferi zakonodavstva, jer u tom procesu zaostajemo za drugim zemljama.

Zemlje zapadnog Balkana imaju slične probleme i upravo na osnovu tih specifičnosti EU je njima prilagodila proces stabilizacije i asocijacije. One zbog toga treba zajednički da istupaju i lobiraju, kao i da samoinicijativno pokreću zajedničke projekte, i van programa koje EU nudi, kaže Pantić.

Rešiti unutrašnje odnose

Zemlje zapadnog Balkana ne pokazuju dovoljno sposobnosti da rešavaju sopstvene probleme i gaje iluzije da će to umesto njih učiniti Evropska unija. Na Balkanu nijedan problem nije rešen do kraja, već su u pitanju provizorna rešenja, kao što je to i sama državna zajednica Srbije i Crne Gore, kaže Vladimir Gligorov. Integracija regije u EU trebalo bi da pomogne u otklanjanju uslovnosti tih rešenja, ali Solunski samit u tom pogledu nije dao očekivane rezultate. Postavlja se pitanje da li SCG uopšte ispunjava uslove da bude pregovarač sa Unijom.

Jer, ako ne ispunjava, onda ona mora prvo da se osposobi za taj proces i da reši šta je prioritetno - odnosi sa Briselom ili između članica zajednice. Ovo drugo pitanje je najčešća tema razgovora sa Unijom, umesto da bude gotova stvar i pretpostavka za dijalog. Stoga je jasno da će integracija Srbije i Crne Gore u EU biti odugovlašena sve dok se ne srede odnosi unutar nje.

Profesorka Uvalić ide još dalje u oceni ovog problema i smatra da je, u stvari, reč o osnovnoj grešci Evropske unije, koja održava zajednicu Srbije i Crne Gore kao „nepostojeću državu koja će se svejedno raspasti“.

ta. U Agendi se takođe navodi da će EU podržati procese regionalne saradnje, kao što su olakšavanje prometa roba i ukidanje viza.

REFORME I LOBIRANJE: „Onima koji tvrde da je lobiranje u celom ovom procesu najvažnije poručujem da se, pre svega, radi o uspešnom sprovođenju reformi“, kaže Aksel Sotiris Valden, savetnik ministra spoljnih poslova Grčke. On smatra da će Unija svakoj zemlji pojedinačno, prema zalaganjima, otvarati programe koji su već dostupni zemljama budućim članicama. Saradnja EU i zemalja zapadnog Balkana je dvostrana, i tu se ne radi o milosrđu, već o obostranim interesima.

Agendom o zapadnom Balkanu, koja je usvojena u Solunu, predviđa se jačanje parlamentarne i administrativne saradnje, kao i priključenje ovog regiona energetske mreži EU. Papandreuov savetnik priznao je da u Agendu nisu uključena neka pitanja na kojima je Grčka insistirala, kao što su ona koja se tiču infrastrukture i zapošljavanja. „Unija nije imala viziju koju smo mi imali“, objasnio je Valden i upozorio da je poverenje građana Unije u nova proširenja poljuljano pre svega zbog rata u Iraku i proširenja u sledećoj godini.

U pogledu rata u Iraku, neke zemlje zapadnog Balkana nisu se odgovarajuće ponele, dodao je Valden. Što se tiče

UPOZORENJE: „EPuS upozorava vlasti u SCG da moraju udvostručiti napore za pridruživanje Uniji, posebno u sferi zakonodavstva“, Danijel Pantić

SOLUNSKI „PAKET“ OD 210 MILIONA EVRA: Najpozitivniji rezultat Solunskog samita za zemlje zapadnog Balkana je proklamovanje partnerstva EU sa tom regijom. Negativno je, međutim, to što nisu određeni konkretni rokovi, kaže Mihalis Spinelis, ambasador Grčke u Beogradu. Agenda o zapadnom Balkanu stavila je akcenat na njegovo uključivanje u Evropsku uniju i na borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Ona predstavlja ispunjenje svih ciljeva koje je Grčka postavila za vreme svog predsedavanja Unijom, tvrdi Spinelis i to potkrepljuje sledećim dostignućima: finansijska pomoć za period 2004-2006. povećana je za 210 miliona evra, otvoren je pristup programima za mlade kao što su Socrates i Erasmus i predviđeno je otpočinjanje institucionalnog dijaloga na najvišem nivou.

Unija će u pogledu viznog režima otpočeti pojedinačne pregovore sa svakom zemljom, a eventualno sprovođenje olakšica zavisice od konkretnih reformskih rezultata.

PODRŠKA: „Finansijska pomoć zapadnom Balkanu za period 2004-2006. povećana je za 210 miliona evra“, Mihalis Spinellis

pokazuje izveštaj Evropske komisije, u kojem se kaže da su zemlje jugoistočne Evrope ostvarile privredni rast iznad evropskog proseka, dodao je Lopandić.

INTEGRACIJA SPORIJA OD OČEKIVANE: U Solunskoj deklaraciji ističe se važnost kopenhagenskih kriterijuma, posebno tržišne ekonomije i konkurentnosti privrede, za zemlje koje žele da postanu članice Unije. Međutim, treba imati u vidu da će proces integracije zapadnog Balkana biti mnogo duži nego što to mnogi očekuju, kao što je to bio slučaj i sa zemljama koje postaju članice sledeće godine, upozorio je Džefri Baret, šef delegacije Evropske komisije u Beogradu.

Takođe, važno je napomenuti da svaka buduća članica treba da zna da će vremenom morati da prihvati principe zajedničke spoljne politike Unije. Baret je pohvalio predsedavanje Srbije i Crne Gore procesom saradnje zemalja jugoistočne Evrope i istakao da je veoma zadovoljan što je Vlada Srbije pokrenula projekat informisanja javnosti o procesu integracije SCG u EU. Unija će nastaviti da značajno pomaže programe za pomoć izbeglicama i promociju tolerancije.

SOLUN NIJE KOPENHAGEN: Mihailo Crnobrnja, specijalni savetnik ministra za ekonomske odnose sa inostranstvom u Vladi Srbije, kaže da je jasno da Solunski samit nije bio prekretnica za proširenje EU, kao što je to bio samit u Kopenhagenu. Unija mora da ima u vidu da se zemlje zapadnog Balkana suočavaju sa dodatnim teškoćama u odnosu na ostale zemlje u tranziciji, što se odnosi na nasleđe ratova i multietničkih konflikata. Zbog toga zemlje ovog regiona treba više angažovati, što je propušteno da se uradi u Solunu.

Mora se imati u vidu da vlasti u SCG imaju malo manevarskog prostora za sprovođenje radikalnih ekonomskih reformi, jer nailaze na unutrašnje pritiske. Prošle godine, Evropska banka za obnovu i razvoj ocenila je prve dve reformske godine u SCG kao najbolji početak u svim zemljama u tranziciji. Radi omogućavanja nastavka reformi, potrebno je povećati nivo direktnih stranih investicija, koje se nalaze na daleko nižem nivou od očekivanog. Unija može u tome da pomogne stvaranjem fonda za eliminisanje političkog rizika, zaključio je Crnobrnja.

Greška koja je napravljena u Solunu je isticanje u prvi plan finansijske pomoći, umesto institucionalizacije odnosa sa Evropskom unijom. Ukoliko se ostane na nivou diplomatije, a ne konkretnih obaveza, onda će se proces integracije zapadnog Balkana otegnuti. Dakle, treba insistirati na tom ključnom pitanju - obezbeđenju institucionalnih garancija EU za proces integracije, smatra Vladimir Gligorov iz Bečkog instituta i ističe da od EU treba tražiti da konkretizuje svoja obećanja, koja moraju da sadrže rokove, obaveze i zaduženja. Takođe, Unija mora da pokaže konstantan interes za ekonomski razvoj zapadnog Balkana. To je pitanje koje i buduće kandidate treba najviše da zaokuplja, jer se videlo da je u svim slučajevima tranzicije privredni rast ostavljao izuzetan utisak na Brisel.

POHVALA: „Treba pohvaliti predsedavanje Srbije i Crne Gore procesom saradnje zemalja jugoistočne Evrope“, Džefri Baret

Kosova, njegova budućnost je u Evropi i dobro je što postoji želja za dijalogom između Beograda i Prištine, kao i to što su u delegaciju Kosova u Solunu bili uključeni i predstavnici privremenih kosovskih institucija. Pitanje sigurnosti na Balkanu ne bi trebalo više da se postavlja u kontekstu straha od izbijanja nekog novog građanskog rata, već kao logična težnja da se jedan deo Evrope u potpunosti uklopi u zajednički sistem političkih standarda i principa, poručio je Valden.

IZGRADNJA INSTITUCIJA PRIORITET: Duško Lopandić, predsednik Evropskog foruma EpuS, smatra da je Balkan ostao na listi prioriteta, pored usvajanja nacrtu ustava, ekonomskih pitanja i odnosa sa SAD. Finansijska pomoć ovom regionu je povećana i, u načelu, otvoreni su neki pred-pristupni elementi.

U prvom planu politike Unije prema ovom području je i dalje izgradnja institucija, a na drugom mestu su privredni razvoj i zaposlenost. U narednom periodu od velikog značaja su dve stvari - način na koji će Italija primeniti zaključke sa Solunskog samita, kao i odgovor koji će biti dat na zahtev Hrvatske za članstvom. Da stvari ne stoje toliko loše,

ZADRŠKA: „Podrške evropskog javnog mnjenja novim proširenjima opala je sa 52 odsto na 46 odsto“, Dušan Simić

PREMA TURSKOM MODELU: Kao što je poznato, Turska je utrla put novoj kategoriji kandidata: pred-pristupanje bez pregovora. Da li će i kada zemlje zapadnog Balkana moći da se izbere za taj status? Po rečima Geralda Knausa, predsednika Evropske inicijative za stabilnost, sledeću priliku za zemlje zapadnog Balkana u ovoj godini predstavljaće podnošenje zahteva za članstvo od strane Makedonije, dok su to u sledećoj godini proširenje EU i rasprava o budžetu Unije za period 2007-2013, kao i obeležavanje petogodišnjice Sarajevske konferencije, na kojoj je pokrenut Pakt za stabilnost.

Zemlje Zapadnog Balkana imaju pravo da traže da budu tretirane kao Bugarska i Rumunija. Imidž Balkana je previše u senci organizovanog

kriminala i korupcije, a postavlja se pitanje da li je situacija zaista tako loša u poređenju sa članicama Unije. Kao najveći neuspeh Solunskog samita, Knaus navodi izostanak socijalne i ekonomske kohezije iz teksta Agende. Solunski samit nije do kraja realizovao viziju Grčke o tome kakav treba da bude pristup Unije zapadnom Balkanu.

Pre samita došlo je do promene u stavu Brisela prema ovom regionu: u oktobru prošle godine Ginter Ferhojgen, evropski komesar za proširenje, rekao je da Unija neće stati sa proširenjem dok Rumunija i Bugarska ne postanu članice, da bi Romano Prodi u aprilu ove godine izjavio da se neće stati dok u Uniju ne bude uključen zapadni Balkan.

Kao glavna regionalna problematična područja, Knaus navodi Kosovo i Republiku Srpsku. Kosovo se odlikuje lošom infrastrukturom i visokom stopom nezaposlenosti. Srbi, ukoliko im je i obezbeđena sloboda kretanja, nemaju mogućnost zapošljavanja. S druge strane, problemi u Republici Srpskoj su glomazna administracija, opadanje industrije i starenje populacije.

EVROPLJANI ZASIĆENI PROŠIRENJIMA: Postoji nekoliko razloga za skepsu po pitanju brze integracije SCG u Uniju, kaže Dušan Simić iz Foruma za međunarodne odnose EPuS. Prvo, EU treba da „svari“ nove članice, što se vidi i po opadanju podrške javnog mnjenja novim proširenjima sa 52 odsto na 46 odsto. U pitanju je svojevrsna „zasićenost proširenjem“ („enlargement fatigue“).

Drugo, neizvesna sudbina državne zajednice, zatim nerešen status Kosova i na kraju prevelika očekivanja pre samita. Zbog svih ovih prepreka, teško je proceniti kada ćemo postati članica Evropske unije, a Solunski samit nije ni približno pružio mogućnost da se to uradi.

INSTITUCIONALNI NEDOSTACI SCG: Solunski samit promovisao je dva nova mehanizma koji će ubrzati naš prijem u EU, ističe Maja Kovačević, šef Kancelarije za pridruživanje SCG EU. Na prvom mestu, to je partnerstvo Unije i zemalja zapadnog Balkana. U pitanju je ustanovljenje međusobnih obaveza putem pravnog akta, a ne samo političkog, kao što je to do sada bio slučaj, pa je to samim tim i korak napred u odnosu na dosadašnji nivo međusobnih odnosa.

Bitno je i to što je finansijska pomoć od sada vezana za ostvarivanje reformskih zadataka koji su dogovoreni. Drugi mehanizam su susreti na najvišem nivou predstavnika EU i zemalja zapadnog Balkana, i to na nivou ministara spoljnih i unutrašnjih poslova, pravosuđa i drugih resora, u formi konstantnog dijaloga.

Međutim, postavlja se pitanje kako će se SCG integrisati u Uniju kada je na unutrašnjem planu povezana manje nego njene članice međusobno. Kovačević ovu tezu ilustruje činjenicom da u SCG ne postoji primat pravnih akata zajednice nad republičkim. Takođe, ne postoji ni tzv. sopstveni interes zajednice, za razliku od EU, koja od samog osnivanja ima rastući stepen interesa na nivou cele Unije.

Sledeća razlika je to što SCG nema sopstvene izvore finansiranja, kao ni izvršna i regulativna ovlašćenja institucija zajedničkog tržišta. Zaključak je da SCG liči na EU više po pitanju elemenata bezbednosti koji povezuju njene članice. Ostaje nada da politička volja, kao presudan element, može da nadomesti institucionalne nedostatke SCG.

ŠTA ĆE BITI SA INVESTICIJAMA?: Kada je u pitanju trgovinska razmena, posledice proširenja Unije u sledećoj godini neće biti velike po zemlje jugoistočne Evrope, jer sa novim članicama već postoje ugovori o slobodnoj trgovini, kaže Milica Uvalić, profesorka na Univerzitetu u Perudi. Svakako će doći do smanjenja investicija u naš region, jer će se više ulagati u nove članice, kojima će biti davane i subvencije za poljoprivredne proizvode, što će naše proizvode učiniti manje konkurentnim.

Ono što bi Unija trebalo da učini po pitanju jugoistočne Evrope posle proširenja naredne godine, jeste sledeće: unapređenje u status pred-pristupajućih kandidata bez otvaranja pregovora - po ugledu na Tursku, otvaranje programa rezervisanih za buduće članice, povećanje finansijske pomoći i nov pristup razvoju jugoistočne Evrope, istakla je Uvalić.

Konferencija o budućnosti (zapadnog) Balkana posle Solunskog samita je ostvarila svoje ciljeve, smatra Danijel Pantić. Vođena je argumentovana diskusija u pravcu evaluacije stanja i analize ključnih pitanja, data je nezavisna procena posledica Solunskog samita i izložena institucionalna analiza Evropske unije i mogućnosti njenog proširenja na zapadni Balkan. Ostaje da se zaključi da Srbija i Crna Gora, kao i njeni susedi koji se nalaze „u istom dvorištu“, treba da prionu na sprovođenje reformi, ali i na lobiranje. Napore treba potkrepiti nadom, jer su, kako je primetio Duško Lopandić, „vrata posle samita otvorena“.

PITANJE: „Kako će se SCG integrisati u Uniju kada je na unutrašnjem planu povezana manje nego njene članice međusobno?!“, Maja Kovačević

Značaj regionalne saradnje

Zemlje jugoistočne Evrope treba da stvaraju regionalne institucije, kao što su carinske unije, a ne samo zone slobodne trgovine, tvrdi Milica Uvalić. Treba ostvariti saradnju u oblasti zaštite životne sredine, u rešavanju položaja izbeglica, regulisanju graničnih prelaza i drugih pitanja. Zbog svega toga, nužno je izraditi regionalnu strategiju integracije.

Duško Lopandić se slaže sa tim stavom i tvrdi da se razvijanje platforme regionalne saradnje pominje kao ključni faktor ubrzanja integracije u Uniju. Najbolja ilustracija ovog stava je to što je Hrvatskoj veliki plus u očima Unije predstavljala podrška njenom zahtevu za članstvom koju je ta zemlja dobila od zemalja u regionu.

„Dunav, Evropa se sastaje“ Na talasima evropske budućnosti

„Mi jesmo deo Evrope i ono što tražimo jeste jednakost u Evropi“, Miljenko Dereta

Aleksandra Vujković

Manifestacija „Dunav, Evropa se sastaje“, održana je od 12. do 21. septembra u podunavskim zemljama u vidu putovanja brodom od Beča do Beograda - preko Bratislave, Budimpešte, Vukovara i Novog Sada, praćenog bogatim političkim i kulturnim sadržajem. Ona predstavlja korak ka učvršćivanju mreže od preko tri stotine pokreta, nevladinih organizacija i grupa iz Evropske unije i jugoistočne Evrope „Evropa odozdo, Evropa izvan granica“, čiji je prvi sastanak održan prošle godine u Sarajevu, u prisustvu Romana Prodijsa, predsednika Evropske komisije.

EVROPA ODOZDO, EVROPA IZVAN GRANICA:

Osnovni cilj mreže je doprinos osmišljavanju puta integracije zemalja JIE u Uniju, što je tokom nedavno završene podunavske konferencije postignuto diskusijama o iskustvima deset zemalja koje će sledeće godine postati članice EU, određivanjem uloge medija u procesu integracije, analizom ekoloških pitanja koja povezuju zapadni Balkan i EU, kao i produbljanjem analize puta koji će Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Makedoniju, Srbiju i Crnu Goru i Albaniju dovesti do članstva.

Tokom deset dana trajanja manifestacije održan je veliki broj okruglih stolova, koncerata, pozorišnih predstava i susreta u institucijama. Manifestacija je zvanično okončana u Beogradu održavanjem velike konferencije. Projekat „Dunav, Evropa se sastaje“ izveden je pod pokroviteljstvom Valtera Švimerera, generalnog sekretara Saveta Evrope, i pod patronatom Evropskog parlamenta.

U njemu su učestvovala brojne organizacije i grupe, posebno iz Italije - gradovi Rim, Modena, Livorno, Milano, Trento i Venecija, zatim regija Emilija-Romanja, NVO Observatory on the Balkans (inicijator celog projekta), zatim Skupština grada Novog Sada, Evropski pokret u Srbiji, Građanske inicijative, Beogradski centar za evropske integracije, Centar za antiratnu akciju...

NOVA EVROPA: Na panelu u Bratislavi razgovaralo se o ekonomiji u EU, o čemu je postignuta saglasnost da ne bi trebalo da bude samo u službi profita, već i građana, usmerena ka rešavanju socijalnih problema. Na panelu u Sent Andreji, uz učešće ekoloških organizacija, razgovaralo se o tome da vodeni resursi treba, kao opšte dobro, da budu regulisani Evropskim ustavom.

Nakon toga, učesnici manifestacije nastavili su Dunavom do Vukovara, grada koji predstavlja simbol sukoba u protekloj deceniji. Tema panela održanog u ovom gradu bila je važnost objektivnog informisanja, za sada prilično retke pojave u zemljama u tranziciji. Zaključeno je da veliku ulogu u procesima obnove mogu imati novinari koji uspevaju da i na kritičan način pišu o svojim državama i o samoj Uniji.

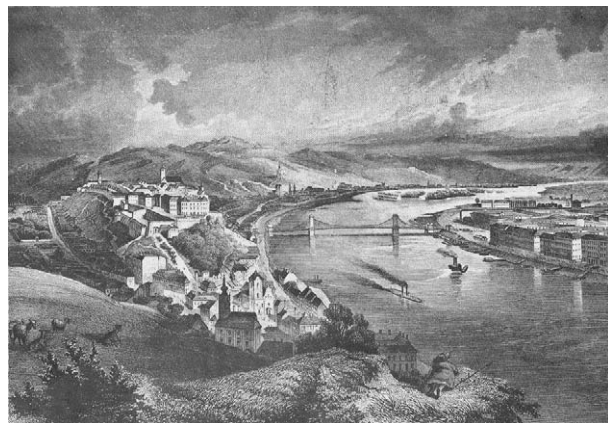
Sledeći grad u kojem su učesnici boravili bio je Novi Sad, u kojem je održan seminar posvećen ulozi gradova i građana u izgradnji nove Evrope. Zaključeno je da u novoj Evropi glavnu ulogu neće imati vlade država, već upravo gradovi.

BEOGRAD USPEŠAN DOMAĆIN: Manifestacija je završena u Beogradu dvodnevnom konferencijom „Evropa odozdo, Evropa izvan granica“, pod pokroviteljstvom Ambasade Italije u Beogradu i delegacije Evropske komisije u SCG. Na prvom panelu razgovarano je o mogućim pravcima ekonomskog razvoja u cilju postizanja trajno održive privrede jugoistočne Evrope i ulozi pojedinih regiona u tome.

Na drugom panelu diskutovano je o pravu državljanstva u Evropi „bez granica“. Istaknut je problem „šengenskog zida“, koji je zamenio berlinski zid, kao pitanje od važnosti o kojem treba voditi računa prilikom izrade Evropskog ustava.

Treći panel bio je posvećen učesnicima u izgradnji Evrope, kako institucionalnim, tako i učesnicima „odozdo“ - NVO i sindikatima. Na kraju konferencije usvojen je završni dokument i zvanično je ponovo pokrenut apel „Evropa izvan granica“. Miljenko Dereta, izvršni direktor Građanskih inicijativa, istakao je da je ova manifestacija značajna za proces integracije SCG u Evropsku uniju: „U njoj su ključnu ulogu igrale nevladine organizacije, koje su, nažalost, u našoj zemlji isključene iz integrativnih procesa“.

Ulaskom u EU zemlje će se ekonomski povezati, ali će to značiti, pre svega, povezivanje njihovih građana, pa oni zbog toga o tom procesu i moraju da odlučuju. „Mi jesmo deo Evrope i ono što tražimo jeste jednakost u Evropi“, poručio je Dereta.

KORAK: Radi se o koraku ka učvršćivanju mreže od preko tri stotine pokreta, NVO i grupa iz EU i jugoistočne Evrope

Podrška civilnom društvu u Srbiji

Otpočela treća faza

U periodu jul-avgust realizovani su zajednički seminari i radionice za predstavnike lokalne uprave, lokalnih institucija i NVO

EVROPA Plus

Seminari pod nazivom „Osnaživanje lokalne zajednice“ organizovani su sa ciljem da predstavnici prvog i trećeg sektora uvide značaj zajedničkog identifikovanja potreba i rešavanja problema lokalne zajednice i steknu veštine neophodne za izradu predloga projekata. Održano je ukupno deset seminara: u Pirotu, Užicu, Zaječaru, Šapcu, Kuršumliji, Novom Pazaru, Valjevu, Majdanpeku, kao i na Zlatiboru i Vlasinskom jezeru.

Na seminarima su obrađivane sledeće oblasti: međusektorska saradnja, učešće građana u rešavanju problema u lokalnoj zajednici, karakteristike zajednice, izgradnja profila zajednice, definisanje prioriteta potreba lokalne zajednice, definisanje ciljeva i zadataka za rešavanje problema. Učesnici su tokom rada u grupama koje su činili predstavnici prvog i trećeg sektora, imali priliku da zajednički identifikuju i pokušaju da reše jedan od prioriteta problema svoje lokalne sredine. U isto vreme, seminari su bili i priprema učesnika za prijavljivanje na predstojeći konkurs za dodelu sredstava nevladinim organizacijama u opštinama istočne i zapadne Srbije.

U junu 2003. osnovan je, naime, Fond za podršku civilnom društvu u Srbiji, čiji su osnivači Evropski pokret u Srbiji i Ekspertska mreža. Uz podršku CARDS programa Evropske unije, novoosnovani Fond 1. oktobra 2003. raspisuje konkurs za dodelu sredstava nevladinim organizacijama u opštinama istočne i zapadne Srbije.

OSNAŽIVANJE: Održano je ukupno deset seminara „Osnaživanje lokalne zajednice“

Konkurs za dodelu sredstava nevladinim organizacijama u opštinama istočne i zapadne Srbije

Fond za podršku civilnom društvu u Srbiji, uz finansijsku podršku CARDS programa Evropske unije, raspisuje konkurs za dodelu sredstava projektima u okviru programa Podrška civilnom društvu u Srbiji. Pravo učešća na konkursu imaju nevladine organizacije sa registrovanim sedištem u nekoj od sledećih opština:

Šid, Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac, Loznica, Vladimirci, Koceljeva, Ub, Krupanj, Mali Zvornik, Osečina, Lajkovac, Valjevo, Ljubovija, Ljig, Mionica, Kosjerić, Bajina Bašta, Požega, Užice, Čajetina, Arilje, Priboj, Nova Varoš, Prijepolje, Sjenica, Raška, Novi Pazar, Tutin, Brus, Blace, Prokuplje, Kuršumlija, Žitораđa, Bojnik, Trgovište, Bosilegrad, Surdulica, Crna Trava, Dimitrovgrad, Babušnica, Pirot, Bela Palanka, Knjaževac, Sokobanja, Boljevac, Zaječar, Bor, Negotin, Majdanpek i Kladovo.

Ciljevi konkursa su unapređenje socijalnog i ekonomskog položaja ugroženih grupa stanovništva i pospešivanje održivog razvoja u područjima obuhvaćenim programom.

Ciljne grupe čine: nezaposleni, deca i mladi, žene, osobe sa invaliditetom, izbegla i raseljena lica, manjinske i etničke grupe (na nivou lokalne zajednice), starije osobe.

Prioritet imaju projekti koji: omogućavaju uključivanje ciljnih grupa u rešavanje sopstvenih problema i unapređivanje uslova života u lokalnoj zajednici; uključuju saradnju nekoliko NVO, ili saradnju NVO i lokalne samouprave, centara za socijalni rad, tržišta rada i drugih državnih i neprofitnih organizacija koje u svom delokrugu imaju oblast socijalnog rada; doprinose podizanju nivoa svesti o značaju zaštite životne sredine i unapređuju rad lokalne samouprave.

Prijavu i spisak celokupne dokumentacije potrebne za podnošenje projekata, zainteresovane organizacije mogu dobiti u: Sedištu Fonda (Beograd, Strahinjica Bana 61, tel: 011/ 182-904 i 011/ 2622-126) ili u Lokalnim kancelarijama Fonda:

Majdanpek, 064/272-5873 i 030/83-106

Pirot, 063/890-7966 i 010/310-410

Užice, 063/8064-961 i 031/513-895

Kuršumlija, 063/700-2011

Šabac, 063/804-7274,

kao i ne Web sajtovima:

www.emins.org/fond

www.support-civil.org.

Konkurs je otvoren do 30. novembra 2003. godine

TASPP

Druga faza

29 računara za 29 opština u Srbiji

EVROPA Plus

Reforma javnih nabavki i budžetiranja (projekat TASPP) koji sprovodi EpuS u 29 opština u Srbiji ima za cilj povećanje transparentnosti i uvođenje evropskih standarda u oblast funkcionisanja lokalnih uprava. U projekat su uključene sledeće opštine: Zvezdara, Voždovac, Savski venac, Grocka, Mladenovac, Čukarica, Zemun, Novi Beograd, Kikinda, Zrenjanin, Vršac, Pančevo, Apatin, Novi Kneževac, Kovin, Sombor, Kragujevac, Kraljevo, Užice, Kruševac, Aleksandrovac, Zaječar, Majdanpek, Negotin, Niš, Leskovac, Piroć, Dimitrovgrad, kao i Grad Beograd.

Tokom dvogodišnjeg perioda realizacije faze II projekta TASPP, aktivnosti su usmerene na podršku lokalnim samoupravama u primeni novog Zakona o javnim nabavkama. Predviđeno je da opštine dobiju: obuku u oblasti primene Zakona o javnim nabavkama, „brand name“ računar i pristup zajedničkom Web sajtu javnih nabavki.

Početak leta organizovana je obuka opštinskih službenika za vođenje javnih nabavki u Nišu za predstavnike lokalnih uprava, ali i civilnog društva iz Niša, Leskovca, Pirota i Dimitrovgrada. Predavanja su držali stručnjaci republičke Uprave za javne nabavke, koji su odgovarali na mnogobrojna pitanja učesnika. Planirano je da se i za ostale regione organizuje ista obuka u oktobru.

Takođe, jedna od aktivnosti bilo je i formiranje Web sajta <http://nabavke.vibilia.co.yu> Evropskog pokreta u Srbiji za javne nabavke, prvenstveno edukativnog karaktera. Pored instrumenta u edukaciji opštinskih službenika uključenih u projekat, Web sajt će služiti i kao baza podataka sa zakonskim regulativama, podzakonskim aktima, tu-maćenjima i komentarima; informacijama o aktuelnim tenderima, tenderskoj dokumentaciji i sl.

Polazna ideja projekta TASPP je da se umreženim opštinama omogući veća transparentnost i značajne uštede u raspolaganju budžetskim sredstvima, tako što bi se podstakla zajednička nabavka dobara i usluga više zainteresovanih opština - pojavljujući se na istom tenderu, privukle bi veći broj ponuda i tako bile u prilici da postignu najpovoljniju cenu na tržištu.

U prethodnoj fazi, opštine uključene u projekat dobile su po jedan „brand name“ računar za transparentnije vođenje budžeta, kao i odgovarajući softverski paket. Ove jeseni počela je isporuka drugog računara za opštine koje će takođe dobiti po jedan „brand name“ računar kao podršku vođenju javnih nabavki na lokalnom nivou. Uz računar, omogućen je i pristup zajedničkom Web sajtu za javne nabavke za svih 29 opština uključenih u TASPP.

Posle Aleksandrova, beogradske opštine, uključujući i Grad Beograd, prve su dobile računare krajem septembra. Tim povodom, upriličena je i prigodna svečanost u svečanoj sali Skupštine grada, na kojoj je zvanično uručeno devet kompjutera predsednicima beogradske opštine: Novi Beograd, Zemun, Čukarica, Savski venac, Zvezdara, Voždovac, Grocka, Mladenovac i Grad Beograd.

Pored predstavnika lokalnih vlasti i gradske uprave, predstavnika EpuS-a i domaće softverske firme INKO, koja je dizajnirala budžetski softver i sajt javnih nabavki, prisustvovali su i predstavnici medija.

SVEČANO: Računari su zvanično uručeni na prigodnoj svečanosti u svečanoj sali Skupštine Grada Beograda

Odnosi sa javnošću Karika koja nedostaje?

Trening tim Evropskog pokreta u Srbiji u saradnji sa nevladinom organizacijom „Partneri za demokratske promene“ iz SAD sproveo je trodnevni trening seminar „Odnosi sa javnošću - Karika koja nedostaje?“

Seminar je organizovan u okviru regionalnog programa „Radimo zajedno“ - „Jačanje demokratije u regionu Pakta Stabilnosti 2002 - 2004“, koji je finansiran od strane vlada SAD i Holandije. Seminar je bio dizajniran za predstavnike opština koji se bave odnosima sa javnošću. Na njemu su se u obliku interaktivnih radionica obrađivale sledeće teme: komunikacija između opštine i građana; kako prikupiti informa-

cije od građana; planiranje strategije informisanja; kontakti sa medijima; definisanje ciljne grupe; kako napraviti efektanu poruku...

Predstavnici gotovo svih beogradske opštine, Grada Beograda, relevantnih nevladinih organizacija i medija radili su na unapređenju razumevanja komunikacionog procesa između lokalnih vlasti i građana sa nevladinim organizacijama i medijima kao formalizovanim komunikacionim kanalima.

Njihova posvećenost grupnom radu, efikasnost u sprovođenju radionica i pokazani interes imali su za rezultat zanimljivu ideju - iskoristiti seminar kao bazu za projekat koji će uključiti sve beogradske opštine u uspostavljanju standardizovanih PR odseka u svakoj od njih. Sledeći korak je povezivanje ovih odseka i njihov zajednički rad u unapređenju kvaliteta komunikacije između građana i opštinskih vlasti.

Prosveta U korak sa reformama

Na Kopaoniku završena obuka nastavnika za preduzetništvo u srednjim školama

Ratko Femić

Programi obrazovanja mladih u preduzetništvu i pripreme za uspeh u biznisu još ne postoje u našim školama, ali tranzicioni trenutak u kojem se Srbija nalazi i nastojanje da se uđe u društvo uspešnih nameću takvu potrebu. Cilj programa Junior Achievement je upravo takav - pomoć mladima u sticanju sposobnosti potrebnih da bi se uspelo u biznisu. U organizaciji Junior Achievement u Srbiji (JAS), kolektivnog člana Evropskog pokreta u Srbiji, na Kopaoniku je održan petodnevni program obuke nastavnika srednjih škola jugoistočne i južne Srbije, za obrazovanje mladih u preduzetništvu.

„Ovim seminarom ćemo ući u učionice srednjih škola u Srbiji kroz tri najatraktivnija programa: primenjena ekonomija, učenička preduzetnička organizacija i MESE, odnosno takmičenje u donošenju strateških i ekonomskih odluka“, kaže izvršni direktor JAS Zvonko Brnjas. Prema rečima savetnika ministra za srednjoškolsko obrazovanje Silve Mišljenović,

Ministarstvo prosvete i sporta je podržalo ovaj program, jer predstavlja prvi korak u obučavanju srednjoškolske omladine preduzetničkim veštinama. „Ministarstvo prosvete i sporta planira da u okviru reformskih poteza uvede preduzetništvo kao obavezan sadržaj u završnim razredima srednjih stručnih škola, a već iduće školske godine ogledna odeljenja imaće ovaj predmet“, kaže Silva Mišljenović.

Obuku na ovom moderno koncipiranom multimedijalnom seminaru vodio je direktor programa JA za Evropu Oldo Vanous, uz asistenciju tima mladih eksperata iz nevladine organizacije Evropski pokret u Srbiji - Dragane Aleksandrić i Snežane Zrnić. Kako je objasnila program asistent nevladine organizacije CHS i vođa projekta Junior Achievement Stela Bokun, američka agencija za međunarodni razvoj USAID finansira sa 40 miliona dolara petogodišnji program CHS „Obnova zajednice putem demokratske akcije u jugoistočnoj i južnoj Srbiji“, a u okviru tog programa i projekat JA.

Inače, Junior Achievement začet je u Springfieldu u državi Masačusets još 1919. godine, s ciljem da mladima pomogne u sticanju potrebnih sposobnosti u biznisu, a u Srbiji je započeo sa radom oktobra 2002. godine u okviru Evropskog pokreta u Srbiji, koji je dobio ovlašćenje da ove programe razvija kod nas.

Čelnici JAS su u nekoliko navrata imali sastanke sa potpredsednikom Vlade Republike Srbije Žarkom Koraćem, ministrom prosvete i sporta Gašom Kneževićem i pomoćnikom ministra za obrazovanje za srednje školstvo Refikom Šećibovićem. Nakon tih sastanaka JAS je dobio i zvaničnu saglasnost da realizuje programe u srednjim školama u Srbiji.

PREDUZETNIČKI: „Već iduće školske godine ogledna odeljenja imaće preduzetništvo kao obavezni predmet“, Silva Mišljenović

EFPSA

Komunicirajmo evropski

Evropski pokret u Srbiji biće partner u organizaciji prvog međunarodnog kongresa psihologa ikada održanog kod nas

Komunikacija - tema dovoljno duboka i ozbiljna da joj se posveti ceo jedan kongres: 18. susret Evropske federacije udruženja studenata psihologije, koji će održan početkom maja 2004. i trajaće 8 dana. EFPSA je, inače, najrazvijenije i najveće studentske organizacije ovog tipa u svetu. Njeno članstvo premašuje broj od 60.000 studenata iz 20 zemalja članica i 10 zemalja posmatrača.

Jedan od glavnih projekata u kojima EFPSA učestvuje je „EuroPsychologist“ diploma, a u okviru projekta Evropske unije o reformi evropskog visokog obrazovanja „Leonardo da Vinči“. Rezultat bi bio univerzalna diploma psihologa sa kojom bi ovaj mogao da dobije posao bilo gde u Evropi, bez obzira na kom je univerzitetu diplomirao. Održavanje kongresa će predstavljati veliki

korak ka tom cilju.

Godine 2003. EFPSA je u punopravno članstvo primila Savez udruženja studenata Srbije i Crne Gore (SUSP), koji čine sva četiri udruženja studenata psihologije u našoj zemlji: organizacije iz Kosovske Mitrovice, Niša, Novog Sada i Beograda, što nam omogućava da učestvujemo u mnogim evropskim projektima. Istom prilikom, na sastanku Izvršnog odbora predloženo je da sledeći kongres bude održan u Srbiji i Crnoj Gori. Do sada nije bilo mogućnosti da se ovakav internacionalni naučni skup održi u našoj zemlji.

Organizovanjem prvog međunarodnog kongresa psihologa ikada održanog kod nas, otvoriće se vrata novim idejama i pružiti podsticaj novim inicijativama da se takvi i slični događaji ubuduće organizuju i postanu uobičajena pojava na našem podneblju. Evropski pokret u Srbiji biće partner u sprovođenju ovog projekta. Detaljnije informacije o kongresu i toku priprema mogu se naći na sajtu www.stimulus.org.yu.

Dragan Radovančević
radovancevic@hotmail.com

Integracija mladih u Euroregionu Dunav XXI

Vatromet ideja

Evropski pokret u Srbiji, lokalno veće u Zaječaru i opština Zaječar su uz finansijsku podršku holandske ambasade organizovali od 21. do 23. avgusta u Zaječaru međunarodnu konferenciju „Proces integracije mladih u okviru Euroregiona Dunav XXI“

Maja Bobić

Na prvoj konferenciji o procesima integracije mladih u okviru Euroregiona Dunav XXI učestvovalo je 50 predstavnika političkog, kulturnog i ekonomskog života pograničnih regiona Bugarske, Rumunije i Srbije. Pored ekspertskih predavanja Edite Stojić-Karanović (Institut za međunarodnu ekonomiju i politiku), Duška Lopandića (predsednik Evropskog foruma EPuS), Dražena Maravića (Izvršno veće Vojvodine) i Nikole Jovanovića (Sektor za evropske integracije Ministarstva za ekonomske veze sa inostranstvom), rad konferencije je bio organizovan u tri radionice, na kojima se diskutovalo o postojećim problemima i mogućnostima unapređenja političke, ekonomske i kulturne saradnje.

Učesnici konferencije su se u skladu sa svojim interesovanjem i profesijom opredelili za jednu od tri radne grupe - Kultura i obrazovanje; Ekonomija, poljoprivreda i infrastruktura; Turizam i ekologija. Od 43 učesnika - predstavnika nevladinih organizacija, kulturnih i naučnih institucija, privrede, lokalnih i regionalnih vlasti, 23 je bilo iz Srbije, deset iz Bugarske i isto toliko iz Rumunije.

Poslednjeg dana konferencije predstavljeni su rezultati radionica i zaključne preporuke. Evropski pokret u Srbiji veruje da će pomenuti zaključci značajno doprineti poboljšanju regionalne saradnje, podstaći konkretne projekte i obratiti pažnju lokalnih i regionalnih donosioca odluka na potencijale i prioritete regiona. Euroregion otvara velike mogućnosti za saradnju zasnovanu na ekonomskim, prirodnim i kulturnim sličnostima i predstavlja priliku da se ključni problemi u ekonomiji, bezbednosti, ekologiji i društvu uopšte reše na odgovarajućem nivou i na obostrano zadovoljstvo. Na konferenciji je zaključeno sledeće:

KULTURA I OBRAZOVANJE: Prednosti regionalne saradnje u ovom regionu su:

- Slični obrazovni sistemi;
- Zajednička potreba za reformom obrazovnog sistema;
- Postojeći ljudski resursi spremni za trening kako bi se poboljšao kvalitet obrazovanja i kulture;
- Bogato kulturno i istorijsko nasleđe;
- Odsustvo etničkih sukoba.

Prepoznate prepreke su:

- Slab pristup novčanim sredstvima;
- Značajan pad nataliteta koji utiče na obrazovni sistem;
- Loša infrastruktura.

Date su sledeće preporuke:

- Uvođenje alternativnih metoda obrazovanja;
- Sva tri regiona imaju zajednički problem nedostatka interesovanja učenika koji se postavljaju pasivno u procesu obrazovanja;
- Preporuka je da sve tri zemlje započnu smeje projekte kao što je „Škola otvorenog srca“ u Zaječaru, koristeći alternativne i nove metode. Modernizacija je, pri tome, „ključna reč“ i preporučeno je formiranje virtualne biblioteke kao mesta koje bi pružilo mogućnost alternativnog obrazovanja i lakši pristup knjigama i kulturi;
- Organizovanje zajedničkih festivala, letnjih i kreativnih likovnih kampova, pozorišnih festivala na engleskom jeziku kako bi se promovisao ovaj jezik i njegova šira upotreba u sve tri zemlje, što bi doprinelo rušenju jezičke barijere;
- Osnivanje Internacionalnog Univerziteta u Vidinu, sa ciljem formiranja interdisciplinarnog obrazovne institucije koja bi obučila specijaliste i buduće mlade eksperte za vodeće pozicije u domaćim akademskim ustanovama drugim balkanskim i evropskim institucijama;
- Organizovanje zajedničkih kampanja povodom problema koji muče mlade u sve tri zemlje, kao što je narkomanija. Zajednički treninzi mladih edukatora iz Bugarske, Rumunije i Srbije bi predstavljali mogućnost razmene iskustva i znanja;
- Uključivanje mladih u sve društvene procese kako bi se integrisali i aktivirali prvo na nivou Euroregiona, a zatim i na širem evropskom nivou.

EKONOMIJA, POLJOPRIVREDA I INFRASTRUKTURA: Na radionici je predstavljeno 10 radova - 4 iz oblasti ekonomije, tri iz poljoprivrede i tri iz infrastrukture. Date su i sledeće preporuke:

Ekonomski razvoj je odlučujući faktor za sveopšti regionalni razvoj i uslov bez koga se mladi neće odlučiti za ostanak, rad i život u regionu. U tom smislu, mogućnosti Euroregiona nisu dovoljno iskorišćene.

- Predlog vladama Srbije, Rumunije i Bugarske da podstaknu i stimulišu investicije u regionu;

PRVA: Na prvoj konferenciji o procesima integracije mladih u okviru Euroregiona Dunav XXI učestvovalo je 50 predstavnika političkog, kulturnog i ekonomskog života pograničnih regiona Bugarske, Rumunije i Srbije

- Otvoriti nove granične prelaze u regionu - Kadi Bogaz, između Srbije i Bugarske, i Đerdap II između Srbije i Rumunije;
- Osigurati slobodan protok ljudi, robe i kapitala („omekšati“ granične prelaze), posebno za preduzeća i ljude iz Regiona Dunav XXI;
- Osnovati banku za razvoj tri granična područja Euroregiona (Euro region Danube XXI Bank for Development);
- Ojačati sportsku i kulturnu saradnju, posebno kroz: različita sportska takmičenja, muzičke festivale, izbor Mis Dunav XXI, osnivanje regionalnih novina, TV i radio programa;
- Ispitati strukturu i veličinu Euroregiona u cilju poboljšanja njegove efikasnosti;
- Stvaranje jedinstvene baze podataka (virtuelni sajam) sa podacima o: privredi, preduzećima, ponudi i potražnji roba i usluga, kulturnim aktivnostima i ustanovama, nevladinim i drugim organizacijama;
- Identifikacija prioriteta na polju transportne infrastrukture, koja je od najvećeg značaja za ekonomski razvoj regiona Dunav XXI;
- Pokrenuti projekat ekoloških sela i turističkih centara na Staroj planini;
- Pronalaženje mogućnosti proizvodnje zdrave i sigurne hrane u regionu Dunav XXI.

EKOLOGIJA I TURIZAM: Kao postojeći problemi identifikovani su:

- Zagađenost voda Timočkog regiona;
- Stanica za čišćenje industrijskih opasnih voda u Kalafatu ne funkcioniše;
- Fekalne vode iz Vidina i Kalafata otpuštaju se direktno u Dunav;
- Turnu Severin koristi vodu reke Dunav za piće;
- Ugroženost staništa retkih vrsta u Dunavu (močvarna područja);
- Odsustvo saradnje i koordinacije između turističkih organizacija regiona Dunav XXI;
- Nedovoljna promocija i marketing turističkih potencijala regiona.

U tom smislu, date su sledeće preporuke:

- Razvijanje i usvajanje Ekološkog akcionog plana od strane Komiteta za Ekološku bezbednost Euroregiona Dunav XXI;
- Stvaranje informacione mreže o ekološkim problemima u regionu;
- Osnivanje regionalnog ekološkog centra za kontrolu i sprečavanje prekograničnog zagađenja;
- Rumunski partner bi trebalo da osnuje NVO za turizam, kako bi ravnopravno učestvovali u zajedničkim projektima sve tri zemlje;
- Turističke organizacije sva tri partnera u Euroregionu bi trebalo da ostvare stalne kontakte kako bi pripremili detaljan akcioni plan budućeg turističkog razvoja Euroregiona Dunav XXI.

Konrad Adenauer Nemac i Evropljanin

Izložba fotografija „Konrad Adenauer - Nemac i Evropljanin“ Konrad Adenauer fondacije je nakon postavke u nekoliko gradova Srbije i saradnje sa Lokalnim većima EPuS u Zaječaru, Jagodini, Užicu i Kragujevcu, posetila i Zrenjanin. U saradnji sa Evropskim pokretom u Srbiji - Lokalno veće Zrenjanin i tamošnjim Kulturnim centrom, u Zrenjaninu su predstavljene slike iz političkog života prvog kancelara Nemačke nakon II svetskog rata.

Izložbu je otvorio potpredsednik SO Laslo Fuks, dok su mnogobrojne posetioce pozdravili i Jelena Jablanov-Maksimović (KAS) i Nikola Šljah (predsednik Lokalnog veća EPuS u Zrenjaninu). Profesori Muzičke škole u Zrenjaninu gostima su priredili koncert sa 16 gudačkih instrumenata. Prilikom da vide izložbu posvećenu jednom od utemeljivača Evropske unije i ideje ujedinjene Evrope građani Zrenjanina su imali od 16. do 29. septembra.

(Autor je koordinator lokalnih veća EPuS)

Izdavač:

Evropski pokret u Srbiji
Kralja Milana 31, 11000 Beograd
tel: 011/322-1174, fax: 011/322-4202
e-mail: evropaplus@emins.org – web: <http://www.emins.org/>

Redakcija:

Dragan Joksimović, Nebojša Milenković, mr Danijel Pantić, Ivan Sekulović,
Predrag Ursić (urednik), Aleksandra Vujković

Prelom:

Evropski pokret u Srbiji